

ASKEBLADET

Avis for Ask barnehage, nr 1 barnehageåret 2014/2015

*Et barn
er laget av hundre.
Barnet har
hundre språk
hundre hender
hundre tanker
hundre måter å tenke på
å leke og å snakke på
hundre alltid hundre
måter å lytte
å undres, å synes om
hundre lyster
å synge og forstå
hundre verdener
å oppdage
hundre verdener
å oppfinne
hundre verdener
å drømme frem.*

«Ah – dette
er livet»

Førskolegruppen
rapporterer s. 4-8

Mona om
språkutvikling s.
8-11

Hva skjer på
avdelingene?
S.1-4

Askøy kommune

Informasjon fra kontoret:

Minner om at dere som ikke ønsker å stå på telefonliste som deles ut til dere foreldre, må melde fra om dere ønsker å reservere dere.

Meld fra til meg pr. mail: mona.rasmussen@askoy.kommune.no

Dere er selv ansvarlige for at telefonnumre, adresser og mailadresser er korrekte. Dere logger dere inn på:

<https://askoy.ist-asp.com/askoypub/login.htm>

Brukernavn her er vanligvis er de 3 første bokstavene i fornavnet og de 3 første bokstavene i etternavnet. Her logger du deg inn med din id (samme kodebrikke som du bruker i banken).

Dere må sende reservasjonsønske innen 26.09.2014

Hva skjer på avdelingene?

«Utsikt gir innsikt!»

Strålen:

Vi har begynt å bli kjent med hverandre på Strålen, etter at vi har hatt fokus på det, nå den første tiden etter sommeren. Vi har lekt navneleker med ball, sunget vennesanger og brukt valgtavlen vår til å leke i små grupper. Nå har vi etter hvert begynt på prosjektet vårt som heter «Utsikt gir innsikt!» Hovedtemaet dette året for 5-6-åringene er «Meg og verden», og vi har tenkt å jobbe med kart, topografi, og mye mer. I prosjektet har vi også et undertema for hver måned, og denne måneden har tema vært «Meg selv og kroppen min». Dermed så har vi brukt kroppen vår på mange forskjellige måter; Vi har laget hinderløype, sunget bevegelsessanger og lest finger-regler, brukt sansene våre og gått på turer i skog og langs vei. Denne fingerregelen er blitt en slager hos oss:

Å bruke kroppens
sanser : Vi lukter på
en konge et eple

Nisse rød og **nisse blå**!

Her er **nisse rød**, og her er **nisse blå** (ta frem tomlene dine)

begge har de nisseluer på

Nisse rød kan nikke (nikk med tommelen)

Nisse blå kan vrikke (vrikk med tommelen)

Nisse rød kan gjemme seg (putt tommelen inn i neven)

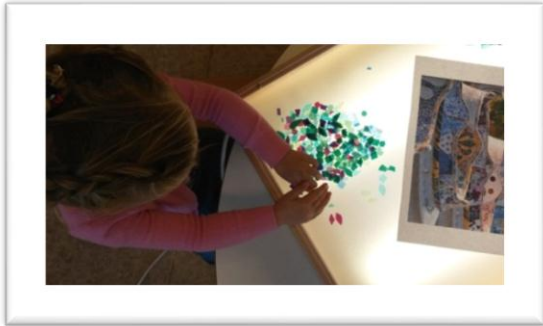
Nisse blå kan klemme seg (klem den mellom peke- og langfinger, si AU!)

Her er **nisse rød**, og her er **nisse blå** (vis dem fram igjen)

men nå må begge skynde seg å gå (gjem dem bak på ryggen)

Bølgen:

På Bølgen har vi prosjekt i grupper. Vi har tatt utgangspunkt i grovplanen som vi har laget og delt ut. Vi jobber med nærmiljøet, kjente personer som har tilknytning til bygden, kart, kartforståelse og vi skal jobbe med Norge og verden. V har brukt litt tid på å bli kjent med hverandre, avdelingen og nærmiljøet. Nå skal vi ta steget videre å jobbe mer i grupper. Alle gruppene jobber på forskjellige måter, men vi tar utgangspunkt i planene. Ellers så jobber vi med Gaudi som er årets kunster her i barnehagen. Vi har også førskolegruppe og forskergruppe hver mandag. I forskergrupper så prøver de ut forskjellige eksperiment og undrer seg sammen over disse, mens i førskolegruppen så jobber vi med sansemotorikk, konstruksjon, verksted og lytte, tegne, form. Vi gleder oss til fortsettelsen.

Mosaikk på lysbord med bilde av kunstneren Antonio Gaudi. Materiale og inntrykk fra kunstnere setter i gang fantasien og inspirerer barna til å skape egne uttrykk.

Gnisten:

Denne første tiden har vi brukt på å bli kjent med hverandre, rutiner og barnehagen både ute og inne. Vi har hatt fokus på samspill, språk og

sansemotorikk. Vi vil skape et fysisk miljø der barna får ro og plass til å utvikle leken sin. Vi har laget konstruksjonskrok på hemsen. Familierommet har vi delt i to, hvor den ene delen er familiekrok med kjøkken og dukkelek. Den andre delen av

rommet inneholder ulike «yrker», der barna kan leke buss, tog, politi, baker, brannmann og prinsesselek. Vi har kjøpt inn kostymer og rekvisitter til denne leken.

Hver morgen kl. 9.30 har vi morgensamling. Vi ønsker at alle barna er kommet i barnehagen til samlingen. Prosjekt vårt heter «Kongen på haugen». Vi tar utgangspunkt i lek på turer på Kongshaugen og lokalhistorie helt fra viktigtiden. I prosjektet deler vi barna i mindre grupper. I løpet av året skal barna på Gnisten blant annet være med på: Å besøke og snakke om kongshaugene, vikingkorset, hellerissinger og jordkjellere. Å lage kart over nærområdet og våre ruter. Plante og dyrke.

Dråpen:

Lukte, smake, telle, kjenne, elle,
melle - rognebær

Det er tid for å komme i gang med prosjekter. Vi har startet litt og har delt oss inn i mindre grupper.

Tema for de neste 4 årene er:

"Meg selv og Bygden min."

Vi på Dråpen har valgt å starte med "meg selv og sansene" og la barna få mulighet til å utforske verden rundt seg gjennom sansene. Samtidig vil vi jobbe med begreper å gjøre barna bevisst på de forskjellige sansene, på bevegelser og egen kropp.

Vi har også vært på turer for å finne rognebær som vi har tatt med tilbake til barnehagen så barna kan få studere og bruke sansene sine. Vi har telt bær og «hva farge har bærene».

Virvel

I august og september har vi hatt fokus på å bli kjent med hverandre, rutiner og barnehagen både ute og inne. Vi har hatt mye kos og lek på gulvet, og vi har jobbet med å legge til rette det fysiske miljøet på avdelingen for denne barnegruppen.

Tema for året er for de yngste barna "Meg selv og bygden min". Dette jobber vi med både på fellesturer og i prosjektgrupper. Vi skal gjøre oss kjent i bygden og har startet med å gå turer til ulike steder. I prosjektgruppene har vi delt oss inn etter alder. De eldste barna vil være mye i skogen, og en av gruppene vil velge ut et tre som de skal følge gjennom året. Noen vil ha fokus på kroppen min og bevegelse, mens de yngste vil jobbe mer med sansene. De vil være både i barnehagen og etter hvert på ulike turer i nærmiljøet.

Førskolegruppen rapporterer:

Førskolegruppen har vært på reportasjetur rundt i barnehagen og i nærmiljøet for å ta pulsen på det som skjer. Tema trafikk opptar førskolebarna. Veien utenfor barnehagen er ganske trafikkert og noen biler kjører fort. Vi har sett nærmere på trafikken, skilter og regler i nærmiljøet. Barna har laget tegninger til reportasjen:

Barna uttaler seg om trafikken:

Me stoppar når det kjem ein bil!
Me går på venstre side!
Me ser oss godt om før me kryssar vegen!
Me ser etter skilt og andre teikn langs vegen.

Trafikkskilt for fotgjengerovergang

Sofie H.

Trafikkskilt med fotgjengerovergang en grønn bil og to gutter - en med grønn genser og en med brun genser. Noah J.B

Hvor bor du?

Verkstedgruppen jobber med prosjektet; «Hvor bor du». I prosjektet jobber barna med arkitektur og levesett i med utgangspunkt i Askbygda. Etter hvert skal vi utforske andre bygge- og levemåter - rundtomkring i verden.

I den forbindelse tok Julie, Casper, Ludvig, Liam, Amelie, Torius og Sigrid med seg fotoapparat og notatblokk, for å finne ut mer om de voksne i barnehagen.

Foto: Amelie

Den første vi møtte var Anette Dale:

Hvor bor du Anette? Jeg bor i en tomannsbolig på Ravnanger, men flytter om et par uker. Hvor skal du flytte? Rett opp bakken. Bor du sammen med noen andre? Jeg har fire barn, en mann og to katter. Kattene heter Tom og Jenny Hva liker du å gjøre? Jeg liker å være ute og gå på fjellturer.

På Gnisten traff vi Kristin Ellingsen:

Foto: Casper

Hvor bor du Kristin? Jeg bor på Kjerrgarden. Hvem bor du sammen med? Jeg har to barn. En jente som heter Victoria og en gutt Jonathan og en samboer som heter Torbjørn. Hvilken farge har huset ditt? Huset mitt er hvitt. Har du trampoline? Ja. Har du leker? Ja, jeg har mange leker. Har du julepynt? Ja på loftet. Hva er det kjekkeste du vet? Det kjekkeste jeg vet er å leke med ungene mine, og med ungene i barnehagen.

Inne på kontoret sitter Mona Elde Rasmussen. Hun er styrer i barnehagen.

Foto: Liam

Hvor bor du Mona? Jeg bor på Haugland. Når du går på tur i Lien og går helt til bu kommer til hestene - der bor jeg. Hvilken farge har du på huset ditt? Det er mørkebrunt. Har du julepynt? Jeg er veldig glad i julepynt og har 7 kasser. Hvilken farge har du på bilen din? Jeg har en rød Kia. Er det noen fler i familien din?

Ja, mannen min Eirik og de to kattene Pepsi og Remix. Jeg har to unger Niklas på 26 år og Liselinn på 23 år. Hva liker du å gjøre? Jeg liker å bade.

Geografi - kart og lokalkjennskap:

Konstruksjonsgruppen jobber med kart over Askbygden. Vi begynte med å snakke om hva type kjente og litt spesielle ting vi har på Ask. Barna kom fram til at vi har skole, Spar butikk, barnehage, Bakstehuset, Finamyren, alpukka og kirke. Barna fikk så i oppdrag etter vi hadde snakket om dette å tegne de forskjellige byggingene og dyrene som de hadde snakket om. Sammen skulle de lage et kart over Askbygden. De samarbeidet og hjalp hverandre.

Bakstehuset

Hop Skole

Viktige bygg i Ask Bygda. Både skolen, butikken, kirken, Bakstehuset, Alpakkagården og Finamyren er viktige punkter på kartet til førskolebarna.

Hvor er vi?

Gul gruppe har vært på reportasjetur til Kongshaugen. Vi sitter på en av benkene ute og ser på en globus og snakket om temaet «Hvor er vi», og vi lager tankekart sammen.

«Vi er i Norge!» «Vi bor i Norge og her heter det Ask!» Vi snakker sammen og barna kommer med stedsnavn fra Ask; «Dronningen», sier en, «Friluftten», sier en annen, Terapibadet, Lien,

Åsebø, Barnehage, forslagene kommer som perler på en snor. Så sier en av jentene «Erdal! Der bor eg!» «Er det på Ask da», spør jeg? «Neeii», hun drar

på det. «Nei», svarer jeg bekreftende tilbake, «men det er ganske nærme, det er det samme med Furuly! Det er heller ikke på Ask.»

«Men, kor er det Sølvi?», en av guttene peker på Afrika på globusen.

«Er det Ask?» spør jeg tilbake. Neiii, svarer de, det er ikke det!

«Norge er lite», er det en som sier.»

«Er det noen som har kjørt på sommerferie i Norge?», spør jeg tilbake.

«Nei», sier noen. «Ja, jeg har kjørt helt til Oslo!» svarer en av guttene. «Er det langt?» spør jeg. «Jaaa, det er kjempelangt! Det er hovedstaden!»

«Norge er stort!» blir barnas konklusjon.

Så går vi opp på Kongshaugen og ser på utsikten! Den er flott, og alle de voksne kommenterer at det er en formidabel utsikt og en utrolig flott plass.

Her er gul gruppe sine turforslag til dere:

Dronningen , I skogen! Gapahuken ovenfor skolen. I Lien. På besøk til hverandre.

Kongshaugen. [God tur!!](#)

Askebladets artikkel:

Språkstimulering i Ask barnehage

Helt fra barnet er født kommuniserer barnet med sine omgivelser. Gjennom gråt, lyder og bevegelser kan vi se og høre om barnet er trøtt, sulten, ivrig, fornøyd eller glad.

Når vi som voksne «leser» barnets signaler og gir

relevant tilbakemelding ved å sette ord på det barnet uttrykker - bygger vi opp barnets ordforråd og begrepsforståelse.

Utvide ordforråd:

I barnehagen bygger vi videre på dette enkle prinsippet: Barnet uttrykker seg gjennom lyder og bevegelser. Barna uttrykker seg også gjennom lek, tegning, dans og sang. Pedagogene støtter og utvider barnas ordforråd og

begrepsforståelse ved å gi barnet en relevant respons: Sette ord på det barnet uttrykker. Vi setter også ord på det barnet gjør. Hos oss kaller vi dette for å «bade» barnet i språk.

Benevne med riktige ord:

For at barna skal få et godt ordforråd er det viktig at vi benevner omgivelsene med riktige ord. Vi sier hund og ikke vov, vi sier fugl og ikke pippen. Når barnet har fått ordet etablert - kan vi begynne å leke med dem ved å bruke rim og rytme. Vi korrigerer ikke feile ord eller uttale, men gjentar ordene riktig. Har man en tett og nær relasjon til barnet kan man innimellom hjelpe barnet med å øve på lyder det ikke mestrer. Dette gjør gjennom å leke med ord hvor lyden opptrer hyppig.

Begrepsforståelse - utvikles i hverdagen:

«Du må gripe for å begripe» er et viktig prinsipp når vi skal bidra til at barn kan tilegner seg nye begrep. For å kunne forstå betydningen og innholdet i f.eks ordet «jordbærsyltetøy» - må barnet gjøre mange erfaringer først: Barnet må vite hvordan et jordbær smaker og lukter. Det må kjenne farge, størrelse og vekt. Barnet må være med på å koke bærene, sette til sukker, kjøle ned og så smake igjen. Når alle disse erfaringene er gjort - kan barnet fult ut forstå begrepet jordbærsyltetøy. Derfor tar vi med oss barna på mange slike enkle og for oss voksne, hverdagslige erfaringer.

Språkutvikling og tegn-til-tale:

Barnets verbale språkutvikling handler både om utvikling av evnen til å forstå det verbale språket og om evnen til å uttrykke seg verbalt. For mange barn vil det å bruke relevante håndbevegelser som støtte til det du sier - være en støtte til en god språkforståelse. Tegn-til-tale kan således være en god hjelp for alle barns språklige utvikling. Å lære seg «å snakke med hendene» kan være en nyttig kompetanse i mange sammenhenger. Dette er en av grunnene til at dere vil se voksne hos oss som automatisk bruker hendene når de snakker med barna - nettopp for å gjøre språket «Synlig» for barnet. I tillegg er vi opptatt av å bruke konkrete gjenstander eller bilder når vi skal fortelle eventyr, syngende, lese dikt eller lese fra bøker.

Språkutvikling:

Mange foreldre spør oss om en oversikt over barnas språkutvikling

Barnas språkutvikling ser forenklet og grovt sett omtrent slik ut:

0-1 år	1-3 mnd	Barnets følelser kan merkes i skriket. Begynner å pludre.
	3-6 mnd	Kan mates med skje. Smiler mot andre personer. Ler med gurglelyder. Leker med forskjellige lyder: arø, agy, errø, awa, rrr, a-h, e-h. Sugerefleksjonen forsvinner. Kan drikke av kopp med hjelp. Barnet biter på alt som puttes i

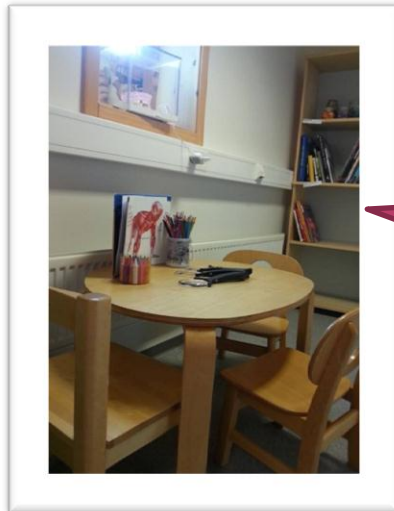
		munnen på det. Ligger for seg selv og pludrer. Forandrer stemmeleie og lydstyrke. Utrykker sinnsstemninger.
	6-9 mnd	Lager mer varierte lyder. Nå kan barnet uttrykke alle verdens språklyder. Etter noen måneder forsvinner lyder som ikke finnes i det språket som snakkes rundt barnet. Blir oppmerksom på sine egne lyder. Lager konsonant.vokal-kjeder, som ba-ba-ba-, da-da-da, pa, pa, pa. Imiterer alle lyder det hører
	9-12 mnd	Pludreremser, sier enkelte ord, begynner å forstå ord. Sier enkelte ord som betyr en hel setning, for eksempel "mamma", som kan bety: "Mamma, jeg vil ha mat".
1-2 år		Holder ofte på å lære å gå. Da går språkutviklingen langsommere en stund, og barnet kan ha en stille periode. Snakker i setninger med to ord: " Se lampe". Lytter, imiterer.
2-4 år		Snakker i setninger med tre-fire ord. Barnet har vanligvis fått et stort passivt ordforråd. Den største økningen av ordforrådet foregår mellom to og et halvt og tre år. Av og til kan barn i denne alderen begynne å "stamme". Det er som oftest ikke ordentlig stamming, men skyldes at ordforrådet har økt så kraftig at barnet ikke når å tenke. Dette går over av seg selv, men det er viktig ikke å påpeke stammingen for barnet, men i stedet la det få ro til å tenke ferdig før det snakker. Barnet blir opptatt av ulike pronomen; min-din-våre-ditt-alle sine osv.
4-6 år		Bruker setninger med fire-fem ord. Bruker språket når det leker. Nå har barnet kommet langt i sin språklige utvikling og begynner å bruke grammatikk på en riktig måte. Er veldig "snakkesalig", liker rim og regler, leker med ord. Enkelte lyder kan være vanskelig for barnet å si, for eksempel r, sje-tsje, tj, mj, str og andre konsonantforbindelser. Bruker lengre, kompliserte setninger. Eksperimenterer med bøyning av verb; går -gådde-gikk. Interesserer seg for lesing og skriving.

Kilde: «Barns rett til utvikling» av Ylva Ellneby. NB: Her finnes mange flere og bedre kilder. Jeg har valgt ut denne nettopp fordi den er enkel å forstå: Denne tabellen kan brukes som en veiledning til å undersøke nærmere ift. mer spesifikke språkområder som f.eks barns utvikling av språkets form.

Dette betyr ikke at alle barn kan det samme til nøyaktig samme alder. Her kan være ganske store slingringsmonn.

Bøker til biblioteket

I Ask barnehage ønsker vi at barna skal få opparbeide seg stor leseglede og bli glad i bøker. Derfor har vi bøker på alle avdelinger som vi mener barna kan ha glede av. I tillegg kan barna velge ut og låne bøker på barnehagens eget bibliotek. Slik blir bøkene spesielle «skatter» for barnet som de opparbeider seg et eget forhold til.

Mange foreldre har spurt om barnehagen vil ha bøker. Det vil vi veldig gjerne. Vi tar gjerne imot bøker som er hele, har en tekst som ikke er for lang og bilder til teksten som kan stimulere barnas fantasi. Eksempler på gode bøker for de minste er; Thomas og Emma-bøkene, Tassen, Molly og Mamma Mø. For de litt større barna har vi: Karsten og Petra - bøkene, Elleville Elfrid, Beatrix Potter-bøkene og bøkene om Alvin Pang. I tillegg er det supert med barnebøker som har fokus på ulike yrkesroller, følelser og relasjoner. Vi skulle også hatt flere bøker på nynorsk.

Forfattere som Roald Dahl, Tove Jansson, Arild Nyquist, Tor Åge Bringsværd, Tony Ross og Trond Brænne har ofte gode tekster for barna og samarbeider med gode illustratører som Iben Sandemose og Hans Normann Dahl. Her finnes selvsagt mange, mange flere - dette er bare noen få eksempler. Vi savner spesielt bøker for de aller minste barna - disse får hard medfart og må byttes ut jevnlig.

Gode faktabøker med flotte fotografier er alltid høyt på ønskelisten i tillegg til bøker om store kunstnere med bilder og foto av kunstverkene. I biblioteket vil vi unngå bøker av høy kommersiell karakter i denne omgang. Disney og Donald kan være gode bøker som absolutt bidrar til leseglede og fantasi. Men i barnehagens bibliotek har vi anledning til å holde barnas fokus og la dem snakke om tekstene med andre barn på samme alder - Da vil vi benytte denne muligheten til å presentere barna for tekst og bilder som utfordrer dem på en annen måte, enn det de møter gjennom barnetv og barnefilmer. Vi håper mange ønsker å hjelpe oss med å bygge et godt utvalg med høy kvalitet for barna i biblioteket.

- Mona -